

Ankenævnet *for* Forsikring

Den 20. marts 2024 blev i sag nr. 100578:

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

mod

Danica Pension, Livsforsikringsaktieselskab
Parallevej 17
2800 Lyngby

afsagt

k e n d e l s e :

Forsikringstageren har forsikring ved tab af erhvervsevne. I klageskema af 23/10 2023 har klageren bl.a. anført:

"Kort redegørelse for sagen

Danica pension, har stoppet min udbetaling af erhvervsevnetab, med tilbagevirkende kraft, på baggrund af en udtalelse fra Retslægerådet. Jeg undres over at de kan bruge billeder, der er taget, da det ikke giver et reelt billede af min helbredstilstand. Der er tale om øjebliksbilleder, der ikke viser, hvor meget smertestillende jeg har taget inden, eller hvor ødelagt jeg var efterfølgende. Derfor har jeg i klagen medsendt en kopi af en udtalelse fra min læge, der har kendt mig gennem hele forløbet. Men denne har Danica Pension valgt at se helt bort fra. Herudover henviser de til at jeg ikke smertestillende medicin. Jeg har tidligere oplyst om at jeg stoppede med de stærke piller, baklofen, lyrika og duloxitin, da jeg havde bivirkninger ifa. at jeg blev mærkelig i hovedet. Jeg tager i dag højeste dosis af panodil og ibuprofen.

Jeg får fast til fysioterapeut hver tredje uge, grundet skaden, gennem de sidste ca. 4 år.

Hvad vil du konkret opnå hos selskabet?

Fortsat udbetaling af erhvervsevnetab"

Selskabet har den 1/12 2023 til nævnet bl.a. redegjort for sagsforløbet og afgørelsen således:

"Hvilken forsikring er der tale om?

Forsikrede oprettede pr. 1. januar 2001 via sit pengeinstitut forsikring med dækning ved tab af erhvervsevne.

Der er ret til udbetaling ved tab af erhvervsevne og fritagelse for indbetaling, når erhvervsevnen er nedsat til en trediedel. Udbetaling udgør forskellen mellem indtægt før og efter erhvervsevnetab fratrullet AMB, dog maksimalt den fulde forsikringsdækning.

Der er 3 måneders karens.

For ordningen gælder Forsikringsbetingelser for forsikringer etableret i BG Pension (116-01 BG Pension) med ændringer pr. 1. januar 2005 og pr. 1. januar 2014.

Betingelser med tillæg vedlægges som bilag A-C.

Hvori består uenigheden?

Forsikrede klager over, at Danica Pension har stoppet udbetalinger ved tab af erhvervsevne med tilbagevirkende kraft på grund af en udtalelse fra Retslægerådet og nogle billeder, der efter forsikredes opfattelse kun er øjebliksbilleder og ikke udtryk for generel tilstand. Forsikrede ønsker, at Danica Pension genoptager udbetalinger ved tab af erhvervsevne.

Det er Danica Pensions opfattelse, at der er betydelig uoverensstemmelse mellem forsikredes egen beskrivelse af sin helbredstilstand og faktiske forhold dokumenteret ved personobservation.

Det er desuden Danica Pensions opfattelse, at der er indtrådt en betydelig bedring af forsikredes tilstand, således at grundlaget for udbetaling ved tab af erhvervsevne ikke længere er til stede, og at forsikrede i en periode uberettiget har fået udbetalt ydelser.

Det er Danica Pensions opfattelse, at forsikrede har forsømt sine kontraktlige forpligtelser over for Danica Pension, og at der er grundlag for såvel ophævelse af forsikring med dækning ved tab af erhvervsevne, og tilbagebetaling af allerede udbetalte ydelser.

Sagsfremstilling

Grundlaget for Danica Pensions tilkendelse af forsikringsydelser

Danica Pension tilkendte forsikrede ydelser ved tab af erhvervsevne fra den 30. juni 2015 på grund af en skade den 13. oktober 2014, hvor forsikrede havde savet sig i sin venstre 2. finger (bilag D, E og F). Forsikrede blev opereret i fingeren i 2015 og igen i 2016 (bilag GK). Efterfølgende ultimo 2016 og primo 2017 udviklede han refleksdystrofi (bilag L).

Forsikredes erhvervsevne blev indledningsvis vurderet i forhold til hans erhverv som ... I januar 2019 overgik Danica Pension til vurdering af forsikredes generelle erhvervsevne (bilag M).

Bevillingen af forsikringsydelser er under forudsætning af, at forsikredes generelle erhvervsevne ikke har forbedret sig. Forsikrede er flere gange orienteret om, at han straks skal meddele Danica Pension, såfremt der sker ændringer i hans helbredstilstand og erhvervsevne, jf. blandt andet afgørelse af 8. januar 2019 (bilag M): *'... Det er vigtigt, at du giver os besked hurtigst muligt, hvis din helbredsmæssige situation bliver forbedret, eller hvis dine erhvervs- eller indtægtsforhold ændrer sig, da det kan have betydning for din udbetaling. Får vi ikke besked i tide, kan du risikere at skulle betale de penge tilbage, som du har fået for meget...'*

I april 2017 indhentede Danica Pension en orthopædkirurgisk speciallægeerklæring fra ... (bilag L). Af erklæringen fremgår blandt andet: *'Tidligere rask venstrehåndet mand, der ved en arbejdsulykke, den 13.10.2014, pådrog sig en skade på venstre fingers dorsale digital nerve.*

Efterfølgende har han stivhed af venstre anden finger, hvilket er forsøgt behandlet med tenolyse og intensiv ergoterapi. Gennem det seneste ½ år har patienten udviklet en udtalt refleksdystrofi.

Aktuelt klager patienten over konstante skærende, brændende smerter, der stråler op mod venstre skulder og venstre nakke region. Han giver udtryk for et svært tab af bevægelighed af venstre arm og hånd, og udtalt tab af kraft i venstre arm og hånd. Der er stort set ingen funktion af venstre arm i dagligdagen.

Ved dagens objektive undersøgelse kan man bekræfte de af patienten fremførte klager, idet der er:

o Tydelige tegn til refleksdystrofi på venstre overekstremitet, med stivhed, hypæstesi [forringelse af berøringssansen] og dysæstesi [ubehagelig abnorm følelse ved berøring].

o Udtalt tab af kraft i hele venstre overekstremitet.

Ad 1

Den kliniske undersøgelse er som ovenfor beskrevet, med diagnose:

- Kronisk regionalt smertesyndrom i venstre arm/hånd

Refleksdystrofia extremitas superioris sinistri

Ad 2

Med den aktuelle grad af refleksdystrofi er patienten ikke i stand til at bruge venstre arm til arbejdsfunktioner.

Ad 3

Der er sammenhæng mellem forsikredes opfattelse af skånebehovet og den kliniske undersøgelse. Refleksdystrofi kommer i forskellige grader, og den aktuelle er med smerter og stivhed, der ikke muliggør brug af venstre arm. Skemaerne under den 'Objektive undersøgelse' viser graden af patientens problemer.

Ad 4

Refleksdystrofi er en uforudsigelig sygdom, der kan vare fra måneder til år, og der kan være tale om blivende forandringer med udtalt stivhed og smerter af hele venstre arm.

Forsikrede blev tilkendt offentlig førtidspension pr. 1. oktober 2019 (bilag N).

Til brug for Danica Pensions seneste opfølgning bad Danica Pension ved brev af 4. februar 2021 forsikrede om at udfylde spørgeskema om funktionsevne i hverdagen og din økonomiske situation. Forsikrede oplyste i første omgang, at han helst ikke ville udfylde skemaet, at det ville koste ham 14 dage i sengen. Den 19. februar 2021 modtog Danica Pension alligevel skemaet (bilag O).

Af skemaet fremgår blandt andet:

'1. HELBRED OG ARBEJDE

A – Hvilken lidelse er årsag til din uarbejdsdygtighed? – Kroniske nerveskader i arme-ryg-skulder.

Se evt. tidligere indsendte papirer.'

B – Er du fuldstændig uarbejdsdygtig? – Ja, jeg kan ikke arbejde længere.

C – Hvornår regner du med at genvinde erhvervsevnen? – Aldrig.

...

'2. DAGLIGE AKTIVITETER – BESKRIV OM DU KAN UDFØRE NEDENSTÅENDE AKTIVITETER OG I HVOR LANG TID

...

G. Kan du som chauffør køre bil? – Ja, men kun med automatgear – 15 min.

...'

3. DAGLIG BEVÆGELIGHED – ER DER NOGLE AF FØLGENDE BEVÆGELSER DU IKKE KAN UDFØRE? HVIS NEJ, FORKLAR HVORFOR OG I HVILKEN GRAD.

A – Kan du bøje dig fremover, bagover eller til siden? – Lidt, men ikke for meget, da jeg får store smerter i ryg-arme og skulder

B – Kan du strække armene over skuldrene? – Nej, på grund af stærke smerter og meget nedsat funktion.

C – Kan du strække armene ud fra kroppen? (løfte noget med belastning) – Nej, på grund af stærke smerter og meget nedsat funktion.

...

5. ANDRE DAGLIGE AKTIVITETER – HVILKEN EFFEKT HAR SKADEN/SYGDOMMEN HAFT PÅ DIG? UDFYLD SPØRGSMÅLENE SÅ PRÆCIST SOM MULIGT. BESKRIV MED DINE EGNE ORD, HVAD DU ER I STAND TIL, OG HVAD DU SKAL HAVE HJÆLP TIL:

A – Kan du foretage almindelig daglig rengøring af dit hjem f.eks. støvsugning, gulvvask, vinduespudsning, indkøb? – Nej, jeg kan ikke foretage daglig rengøring. Kun små indkøb af dagligvarer.

...

6. GENER

A – Er dine gener konstante? – ja, kan ikke bruge mine arme og stærke konstante smerter i arme-ryg, skulder.

...

E – Hvordan er din helbredstilstand efter en helhedsvurdering i forhold til sidst besvarede skema – evt. ved anmeldelsen? – Uforandret

...

7 – FORHOLD I OFFENTLIGT OG LÆGELIGT REGI SAMT ØKONOMISKE OPLYSNINGER

...

D – Tager du fast medicin? – Nej, det virkede ikke. Blev meget dårlig af det.

...

8 – ØVRIGE BEMÆRKNINGER

Min situation er fuldstændig stationær/uændret i forhold til de sidste papirer i har fået og det bliver aldrig anderledes.

9. UNDERSKRIFT

TRO OG LOVE ERKLÆRING

Jeg erklærer, at de besvarelser og oplysninger, jeg afgiver ved udfyldelse af nærværende skema, er i fuld overensstemmelse med sandheden og de faktiske forhold. Jeg er klar over, at urigtige oplysninger eller fortielser kan medføre, at min ret til ydelser kan nedsættes eller bortfalde. Jeg er li-

geledes bekendt med, at Danica Pension løbende kan efterprøve de oplysninger, som jeg har afgivet, herunder ved at anvende almindelige tilgængelige oplysninger fra offentlige registre og fra det offentlige rum. ...'

Ovenstående oplysninger er blandt andet indgået i Danica Pensions vurdering af forsikredes erhvervsevne og dermed som en del af grundlaget for fortsatte udbetalinger ved nedsat erhvervsevne.

Grundlaget for Danica Pensions beslutning om at stoppe udbetalinger ved tab af erhvervsevne og præmiefritagelse

Ved brev af 11. juli 2023 (bilag U) meddelte Danica Pension forsikrede, at selskabet agtede at ophæve forsikringer med dækning ved tab af erhvervsevne med virkning pr. 1. august 2023, hvilket også betød, at Danica Pension ikke agtede at bevilge yderligere udbetalinger ved tab af erhvervsevne, ej heller præmiefritagelse. Videre fremgik det, at selskabet agtede at kræve udbetalinger foretaget siden den 3. maj 2021 retur.

Beslutningen om at ophæve forsikringen, stoppe ydelser samt kræve tilbagebetaling skyldes, at Danica Pension i forbindelse med opfølgning på udbetalingen er kommet i besiddelse af oplysninger, der viser, at de af forsikrede afgivne oplysninger i funktionsskema om sine helbredsforhold og omfanget af sine gener er helt uforenelige med oplysninger om faktisk formåen og senere lægelige oplysninger.

Via korrespondance med forsikredes fagforening blev Danica Pension gjort bekendt med, at der verserede sag hos Ankestyrelsen, og at [andet selskab] havde foretaget personobservation af forsikrede.

Danica Pension rekvirerede herefter oplysninger fra Ankestyrelsen, blandt andet orthopædkirurgisk speciallægeerklæring af 26. august 2019 (bilag P), [andet selskabs] observationsrapport (bilag Q), Retslægerådets udtalelse af 24. juni 2022 (bilag R), Retslægerådets udtalelse af 1. juli 2022 (bilag S) samt neurologisk speciallægeerklæring af 6. februar 2023 (bilag T).

Forsikrede fremkom ikke med kommentarer ud over at antage en advokat inden den i høringsbrev af 11. juli 2023 angivne frist. Ved brev af 30. august 2023 traf Danica Pension endelig afgørelse (bilag V).

Orthopædkirurgisk speciallægeerklæring af 26. august 2019 (bilag P)

'Først oplevede hans smerter i venstre 2. finger, men det har spredt sig, og Han oplever nu konstante smerter i begge arme, nakke og ryg. Smerterne svinger fra middelsvære til svære smerter. 5/7 dage ligger han i sengen hele dagen på grund af disse smerter. Han kan ikke sove for smerterne, som er af skærende/brændende karakter. Det føles som 1000 nåle i begge arme. Når han har siddet stille i 5 minutter uden at lave noget, får han så ondt i arme, skuldre og ryg, at han er nødt til at ligge eller gå omkring.

'Han har stort set ingen funktion af begge arme mere. Han oplever en udtalt svaghed i begge arme. Der er også nedsat bevægelse i både fingre, håndled, albue og skuldre. For eksempel skal han ligge ned i sengen efter tandbørstning med eltandbørste. Han får ofte hjælp til at vaske hår. Han kan med besvær selv tage tøj på.'

'Den aktuelle skade var et mindre sår på venstre 2. finger 13/10-14, som resulterede i en svær form for CRPS [kronisk regionalt smertesyndrom] i først venstre arm og sidenhen også højre arm og ryg, som er forsøgt behandlet gennem flere år uden tegn til bedring.'

'Han har siden skaden 13/10-14 aldrig været symptomfri og langsomt fået flere og flere symptomer, objektive fund og nedsat funktion uden nogen form for bedring trods behandling.'

'CRPS kan forekomme i mange forskellige grad og former. Mange oplever bedring i fremtiden især efter 1-2 år.'

'Da denne patients CRPS er til stede i en meget svær grad, og den ikke har vist tegn til bedring efter nu 5 år trods mange forskellige slags behandlinger (kirurgi, ergoterapi og mange forskellige slags medicin), vurderer jeg, at tilstanden hos denne patient må anses for at være kronisk uden mulighed for betydelig bedring i fremtiden.'

[Andet selskabs] observationsrapport (bilag Q)

[Andet selskab] foretog observation af forsikrede den 3. maj 2021, den 14.-15. juni 2021 og den 27.-28. september 2021.

Observationerne viste blandt andet, at forsikrede anvendte sine arme normalt i forbindelse med bilkørsel, tankning, håndtering af nøgler/låse/døre, spisning mv. Observationerne viste, at forsikrede min sin venstre hånd monterede et husnummer med en skruemaskine. Observationerne viste videre, at forsikrede var i stand til som fører af bil at køre fra [by] til [land] i et stræk og foretage indkøb i flere grænsebutikker, blandt andet var forsikrede i stand til flere gange at håndtere ca. 20 rammer dåsevand/-øl ved ét indkøb, således både inde i supermarkedet og ude ved bilen, og desuden at køre med indkøbsvognen med dette læs. I butikken læssede forsikrede 2 rammer øl/vand ad gangen op i indkøbsvognen.

Retslægerådets udtalelse af 24. juni 2022 (bilag R)

Retslægerådet anfører, at forsikrede har fået stillet diagnosen CRPS (kronisk regionalt smertesyndrom). Retslægerådet udtaler, at CRPS medfører kronisk invaliderende smerter, som umuliggør anvendelse af armen til almindelige og specielt lidt mere styrkekrævende funktioner. Oftest 'bæres' armen inde foran kroppen.

Retslægerådet udtaler, at forsikrede på de fremsendte videooptagelser bruger venstre arm stort set normalt, og at det samme gælder højre arm. Retslægerådet anfører, at smerter er subjektive og ikke kan vurderes ud fra videomaterialet, men at der ikke synes at være nogen funktionsbegrænsende smerter, specielt ikke ved omlastning af øl/sodavand. Retslægerådet bemærker, at observationerne har fundet sted 7 år efter ulykkestilfældet, og at der kan være indtrådt en markant bedring, hvor CRPS'en kan være gået næsten i ro, men observationerne matcher ikke tidligere erklæring, som er lagt til grund for Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse.

Retslægerådet oplyser, at observationsmaterialet ikke er foreneligt med de af forsikrede angivne smerter i form af

- Svære smerter i venstre skulder og håndled
- Forværring ved aktivitet
- Manglende og ophævet funktion af venstre arm
- Ophævet bevægelighed i venstre skulder

- Nedsat bevægelse i både fingre, håndled, albue og skulder
- Tillige smerter fra højre arm
- Smerter fra nakke og ryg

Med det aktivitetsniveau, der fremgår af videomaterialet vurderer Retslægerådet det mindre sandsynligt, at forsikrede lider af CRPS/'O-arm' svarende til et svært tilfælde af CRPS type III stadie 3 (kronisk irreversibel) som følge af ulykken den 13. oktober 2014.

Retslægerådet vurderer, at det ikke vil være muligt at behandle en manifest O-arm, således at forsikrede vil kunne udføre de ting, han udfører på videoerne. CRPS kan være klinget af.

Retslægerådet vurderer det mindre sandsynligt, at forsikrede kunne have store udsving i sit funktionsniveau ('gode' dage og 'dårlige' dage), hvis han havde en O-arm.

Neurologisk speciallægeerklæring af 6. februar 2023 (bilag T)

Neurologen beskriver observationsmaterialet således:

'Der findes i det tilsendte observationsmateriale på USB-stik talrige videoklip, hvor der bl.a. præsenteres funktion i forbindelse med tankning af bil, indkøb af dagligvarer i forretninger, indkøb ved byggemarked og indkøb ved grænsehandel. Observationsmaterialet viser person der bevæger sig frit og uden funktionsindskrænkning, samt håndterer forskelligt materiale med armene uden problemer. Der bemærkes specielt umiddelbar normalt udseende funktion af venstre overekstremitet. Ved læsning af bil med ca. 20 rammer dåseøl/sodavand ingen observerbare problemer ved funktionen (læsning af bil med ca. 20 rammer med dåser). Der bemærkes desuden uhindret funktion af overekstremiteterne ved håndtering af bilnøgler, varer og i forbindelse med åbning af bildør.'

Speciallægen resumerer,

- at forsikrede ved den objektive undersøgelse præsterer betydeligt nedsat funktion i overekstremiteterne, og at der umiddelbart ikke er indtryk af reel parese svarende til de angivne funktioner
- at der ingen muskelatrofi er
- at der ikke synes at være betydelige funktionsbegrænsninger for forsikrede i det tilgængelige observationsmateriale
- at forsikredes bevægemønstre i observationsmaterialet ikke er foreneligt med tidligere lægelige beskrivelser i form af blandt andet seneste orthopædkirurgiske speciallægeerklæring udfærdiget den 26. august 2019. Således diskrepans mellem i erklæringen beskrevet stort set ingen funktion af armene og det præsterede i observationsmaterialet. Det kan anføres, at i observationsmaterialet bruges også venstre hånd og arm uhindret.
- at forsikredes bevægemønster i observationsmaterialet er ikke foreneligt med et varigt mén på 70 % og CRPS.
- At tilstanden CRPS kan bedres med tiden, og der kan således være indtrådt en bedring siden den seneste orthopædkirurgiske speciallægeerklæring af 26. august 2019. Neurologen bemærker dog, at forsikrede ved dagens undersøgelse præsenterede sig med funktionsnedsættelse nogenlunde svarende til den tidligere beskrevne speciallægeerklæring.

- Korterevarende udsving i tilstanden er ikke sandsynlige, men tilstanden kan for CRPS i nogle tilfælde bedres over tid og eventuelt forsvinde fuldstændigt.

Speciallægen konkluderer, at der er diskrepans mellem funktionsniveau præsenteret ved dagens undersøgelse og i henhold til forsikredes egne oplysninger og funktionsniveau i det tilsendte observationsmateriale. Der er ikke umiddelbart nogen lægelig forklaring på så betydende fluktuationer som her præsenteret. Der er ikke nogen konkurrerende forhold for tilstanden.

Om prognosen for forsikredes tilstand oplyser speciallægen, at det er meget vanskeligt at udtale sig om prognosen for tilstanden, når der er så stor diskrepans, som tilfældet er, mellem funktionen i observationsmaterialet og det tidligere oplyste og nu præsenterede ved undersøgelsen. Generelt må kompleks langvarig kronisk smertetilstand vurderes som værende en varig tilstand. Fremtidsudsigter i forhold til arbejdsmarkedet er ligeledes vanskelige at vurdere, idet tilstanden, som præsenteres i observationsmaterialet, tyder på gode muligheder med henblik på tilknytning til arbejdsmarkedet, mens forsikredes egen fremstilling, og det ved dagens undersøgelse viste, vil vanskeliggøre tilknytning til arbejdsmarkedet.

Selskabets begrundelse for at fastholde afgørelsen

Ret til udbetaling af forsikringsydelse foreligger, når betingelserne herfor er opfyldt. Genvindes erhvervsevnen i en sådan grad, at forudsætningerne for tilkendelse ikke længere er til stede, ophører udbetalinger og præmiefritagelse, jf. også betingelsernes § 4, stk. 3, 3. afsnit (bilag A-C).

Forsikrede er en nu ...-årig mand, der er uddannet Forsikrede kom den 13. oktober 2014 til skade i forbindelse med sit arbejde som ..., hvor han efter uheld med en [værktøj] pådrog sig et ca. 4 cm. langt sår på venstre pegefinger. Såret blev rensset og syet. Forsikrede udviklede følger af denne skade.

På baggrund af blandt andet orthopædkirurgisk speciallægeerklæring af 5. april 2017 (bilag L) foretog Danica Pension vurdering af forsikredes generelle erhvervsevne. Danica Pension lagde vægt på, at det af erklæringen blandt andet fremgår, at forsikrede efter uheldet den 13. oktober 2014 havde udviklet følger i form af udtalt refleksdystrofi (komplekst regionalt smertesyndrom, CRPS1) i venstre arm/hånd, at forsikrede havde udtalt tab af kraft i venstre overekstremitet, og at der stort set ikke var funktion venstre arm i hverdagen.

Denne tilstand blev ligeledes beskrevet i orthopædkirurgisk speciallægeerklæring af 26. august 2019 (bilag P) indhentet af Arbejdsmarkedets Erhvervssikring til dennes brug. Det fremgår tillige af erklæringen, at tilstanden nu havde bredt sig, således at forsikrede oplevede konstante smerter i begge arme, nakke og ryg. Forsikrede angav, at han stort set ingen funktion havde af begge arme mere, og at han oplevede udtalt svaghed i begge arme.

[Andet selskabs] observationsmateriale fra 2021 viste, at forsikrede uhindret brugte begge sine hænder og arme såvel finmotorisk som til at løfte tunge byrder (bilag Q).

Såvel Retslægerådet som professor, overlæge, dr.med. speciallæge i neurologi ... vurderer, at det af forsikrede i observationsmaterialet udviste funktionsniveau er uforeneligt med diagnosen komplekst regionalt smertesyndrom (CRPS) (bilag R, S og bilag T).

Retslægerådet anfører, at forsikrede i observationsmaterialet anvender såvel venstre som højre arm stort set normalt, og at der ikke synes at være funktionsbegrænsende smerter, særligt ikke ved omlastning af øl/sodavand. Retslægerådet vurderer, at det i observationsmaterialet præsterede funktionsniveau ikke stemmer overens med beskrivelser i speciallægeerklæring af 5. april 2017 (bilag R og S sammenholdt med bilag L og Q).

Professor, overlæge, dr.med. speciallæge i neurologi ... udtaler, at der i observationsmaterialet ikke synes at være betydende funktionsbegrænsninger for forsikrede, og at forsikrede i materialet ses uhindret at bruge begge arme og hænder i forbindelse med indkøb, håndtering af bilnøgler, åbning af bildør mv. (bilag T).

Speciallægen vurderer, at der er diskrepans mellem beskrivelser i tidligere lægelige oplysninger, hvor der angives stort set ingen funktion af arme, og det i observationsmaterialet præsterede, hvor forsikrede anvender begge hænder og arme uhindret (bilag T).

Ved sin objektive undersøgelse konstaterede speciallægen, at der umiddelbart ikke er indtryk af reel parese svarende til det af forsikrede angivne funktionsniveau. Speciallægen konstaterede videre, at der ikke var muskelatrofi (bilag T). Dette forhold indikerer, at muskler anvendes normalt.

Det er Danica Pensions opfattelse, at der er betydelig diskrepans mellem forsikredes beskrivelse af sit funktionsniveau i funktionsskema af 10. februar 2021, hvor forsikrede blandt andet angiver ikke at kunne bruge sine arme og at have stærke smerter i arme, ryg og skulder, kun at kunne køre bil i 15 minutter ad gangen og kun at kunne foretage små indkøb af dagligvarer og [andet selskabs] observationsmateriale (maj-september 2021), hvor forsikrede uhindret og ubesværet sås at køre til [land] som chauffør og handle i grænsebutikker, herunder med indkøb/håndtering af mange rammer dåsevand/-øl, herunder 2 ad gangen, håndtere skruemaskine mv. (bilag O sammenholdt med bilag Q).

Danica Pension bemærker, at forsikrede i funktionsskema af 10. februar 2021 henviser til tidligere indsendte oplysninger og angiver, at der ikke er ændring i tilstanden siden disse oplysninger (bilag O).

Det er Danica Pensions opfattelse, at der utvivlsomt er sket en forbedring af forsikredes tilstand fra april 2017 til senest maj 2021, hvor [andet selskab] iværksatte personobservation. Det bemærkes i denne forbindelse, at såvel Retslægerådet som undersøgende speciallæge i februar 2023 vurderer, at forsikredes udviste funktionsniveau er uforeneligt med diagnosen komplekst regionalt smertesyndrom (CRPS), hvilken diagnose blev stillet i august 2017, og at undersøgende speciallæge ikke fandt objektive tegn på nedsat funktionsniveau (bilag T).

Diagnosen CRPS med deraf følgende væsentlig nedsatte kraft og funktionsniveau var forudsætningen for Danica Pensions vurdering af forsikredes generelle erhvervsevne og fortsatte tilkendelse af forsikringsydelse.

Forsikrede er orienteret om, at han straks skal meddele Danica Pension, såfremt der sker en forbedring af hans helbredsmæssige tilstand, hvilket han har undladt.

Danica Pension bemærker, at det er selskabets opfattelse, at der efter bortfald af diagnose CRPS og dennes væsentlige følger ikke er dokumentation for et betydende erhvervsevnetab. Danica

Pension henviser særligt til neurologisk speciallægeerklæring af 6. februar 2023, hvor der ikke gøres objektive fund på et betydeligt nedsat funktionsniveau, herunder navnlig ikke muskelsvind, ligesom speciallægen bemærker, at præstationerne i observationsmaterialet isoleret set tyder på gode muligheder for tilknytning til arbejdsmarkedet (bilag T).

Det er Danica Pensions opfattelse, at forsikrede ved at undlade at oplyse om forbedringen af sin tilstand væsentligt har tilsidesat sine kontraktlige forpligtelser over for Danica Pension, herunder den loyale samarbejds- og oplysningspligt, og at Danica Pension er berettiget til at ophæve forsikringer med dækning ved tab af erhvervsevne med virkning pr. 1. august 2023, stoppe ydelser pr. samme dato og desuden at kræve udbetalinger siden den 3. maj 2021, hvor [andet selskab] iværksatte personovervågning, retur.

Konklusion

Danica Pension fastholder, at forsikrede væsentligt har tilsidesat sine kontraktlige forpligtelser over for Danica Pension ved bevidst at undlade at oplyse om forbedring af hans helbredsmæssige tilstand, og at selskabet er berettiget til at ophæve forsikringer med dækning ved tab af erhvervsevne, stoppe ydelser ved tab af erhvervsevne og desuden kræve tilbagebetaling af uberettigede ydelser fra opstart af observation den 3. maj 2021."

Klageren har i mail af 4/12 2023 til nævnet bl.a. anført:

"Alle de billeder som lægefaglig råd og Danica pension bruger til at lægge til grund for deres afgørelse Er kun et øjebliks billedet af hvad jeg kan Så derfor mener jeg ikke de kan bruges til noget Fordi de aner ikke hvor meget smertestillende medicin jeg har taget de pågældende dage desuden aner de ikke hvad kroniske nerveskader er og hvordan de påvirker en..... Se gerne kontant vist dr 1 den 23 maj 2023 forfulgt af forsikringen..... især hvad professoren siger omkring kroniske nerveskader Jeg er inde og hvile mig 2-3 gange hver dag pga. mine smerter Så jeg forstår ikke den hets mod mig ... og har meget stærke smerter hele tiden ... men man kan ikke altid se det på mig"

Selskabet har i brev af 20/12 2023 til nævnet bl.a. anført:

"Danica Pension bemærker indledningsvis, at forsikrede ikke frembringer nye lægelige oplysninger til belysning af sagen. Danica Pension henviser derfor i det hele til selskabets udtalelse af 1. december 2023.

Vedrørende smertestillende medicin gentager Danica Pension, at forsikrede ved besvarelse af funktionsskema den 10. februar 2021 oplyste, at han ikke fast tog medicin, da det ikke virkede, og da han blev meget dårlig af det (bilag O). [Andet selskab] foretog observation fra maj 2021.

Danica Pension finder det på denne baggrund meget lidt sandsynligt, at forsikrede i observationsperioden skulle have taget betydende smertestillende medicin.

Dernæst bemærkes det, at det af Retslægerådets udtalelse af 24. juni 2022 fremgår (bilag R):

'Spørgsmål 17:

Retslægerådet anmodes om at oplyse, om der er i det lægelige materiale er oplysninger om, at skadelidte blev behandlet, medicineret eller smertedækket i en sådan grad og omfang, at det kan

forenes med hans funktion af venstre arm, skulder, albue og hænder, som ses i observationsmaterialet.

Retslægerådet anmodes om at begrunde sit svar.

Nej.'

...

Spørgsmål 20:

Retslægerådet bedes oplyse, om observationsmaterialet af skadelidtes venstre arm, skulder, albue og hænder kan være udtryk for 'gode og dårlige dage'.

Retslægerådet bedes således oplyse, om det er mere end overvejende sandsynligt (mere end 50 %), at smerterne i skadelidtes venstre arm, skulder, albue og hænder kan variere i en sådan grad og omfang, at skadelidte 'den ene dag' kan foretage sig gøremål som det, der fremgår af observationsmaterialet, for så 'den næste dag' at have en nul-arm svarende til den stillede diagnose og dermed begrænsninger af skadelidtes venstre arm, skulder, albue og hænder.

Retslægerådet bedes begrunde deres svar.

Nej, Retslægerådet vurderer det ikke sandsynlig (mindre end 50 %) med så store udsving i [klagerens] gøremål.'

Vedrørende forsikredes oplysninger om kroniske nerveskader bemærker Danica Pension, at det af speciallæge i neurologi, professor, overlæge, dr.med. ... erklæring af 6. februar 2023 fremgår (bilag T):

'Diagnose

Kompleks af langvarig og kronisk ikke malign smerte. Diagnosekode DR522E.'

Der er herefter ikke indikation på, at forsikrede skulle lide af nerveskader med betydning for vurdering af erhvervsevnen.

Konklusion

Danica Pension fastholder, at forsikrede væsentligt har tilsidesat sine kontraktlige forpligtelser over for Danica Pension ved bevidst at undlade at oplyse om forbedring af hans helbredsmæssige tilstand, og at selskabet er berettiget til at ophæve forsikringer med dækning ved tab af erhvervsevne og desuden kræve tilbagebetaling af ydelser fra opstart af observation den 3. maj 2021."

Klageren har i mail af 26/12 2023 til nævnet bl.a. anført:

"Jeg skriver til jer i afmagt irritation og vrede ...det kan simpel hen ikke passe at en jurist og lægefaglig råd ved hvordan jeg har det..... Jeg har ikke fået det bedre og jeg kommer aldrig tilbage på arbejdsmarkedet igen ... og min læge siger det samme. Han er også den der ved bedst hvilken smertestillende medicin jeg får ... (se tidligere indsendte dokumentation). Alt det hvad juristen fra Danica pension prøver at sige er direkte løgn.....jeg er så træt at andre ved bedre hvordan jeg har det jeg ligger og hviler mig mindste 2-3 gange dagligt pga af mine smerter Jeg skriver dette selv fordi jeg har hverken råd til smarte og dyre jurister /advokater og jeg vil blive ved med at kæmpe jeg ved jeg har store smerter hver eneste dag og er 100% uarbejdsdygtig"

Ankenævnet for Forsikring

12.

100578

Det fremgår af funktionsskema af 10/2 2021:

1. HELBRED OG ARBEJDE

A - Hvilken lidelse/lidelser er årsag til din uarbejdsdygtighed? Kroniske nerveskader	<u>i arme - ryg - skulder</u> <u>SE EUT. TIDLIGERE</u> <u>INDSENDTE PAPIRER</u>
B - Er du fuldstændig uarbejdsdygtig?	☒ Ja - jeg kan ikke arbejde længere. ☐ Nej, jeg kan godt arbejde lidt. ☐ Hvor mange timer kan du arbejde om ugen? _____ ☐ Nej, jeg er fuldt raskmeldt. Fra hvilken dato: _____
C - Hvornår regner du selv med, at genvinde erhvervsevnen?	Dato: _____ ☐ Delvist ☐ Helt ☒ Aldrig

...

2. DAGLIGE AKTIVITETER - BESKRIV OM DU KAN UDFØRE NEDENSTÅENDE AKTIVITETER OG I HVOR LANG TID

A - Kan du gå?	☐ Ja, ingen problemer ☒ Til dels, hvor længe ad gangen? <u>15 min.</u> ☐ Nej, overhovedet ikke
B - Kan du gå på trapper?	☐ Ja, ingen problemer ☒ Til dels, hvor længe ad gangen? <u>5 min.</u> ☐ Nej, overhovedet ikke
C - Kan du gå på ujævn terræn/underlag?	☐ Ja, ingen problemer ☒ Til dels, hvor længe ad gangen? <u>5 min</u> ☐ Nej, overhovedet ikke
D - Kan du sidde?	☐ Ja, ingen problemer ☒ Til dels, hvor længe ad gangen? <u>5 min</u> ☐ Nej, overhovedet ikke
E - Kan du stå?	☐ Ja, ingen problemer ☒ Til dels, hvor længe ad gangen? <u>15 min</u> ☐ Nej, overhovedet ikke
F - Kan du cykle?	☐ Ja, ingen problemer ☒ Til dels, hvor længe ad gangen? <u>10 min</u> ☐ Nej, overhovedet ikke
G - Kan du som chauffør køre bil?	☐ Ja, ingen problemer ☒ Ja, men kun med automatgear ☐ Til dels, hvor længe ad gangen? <u>15 min</u> ☐ Nej, overhovedet ikke

...

Ne, aldrig

Ankenævnet for Forsikring

14.

100578

Det fremgår af observationsrapporten, der er indhentet af klagerens arbejdsskadeforsikrings-selskab:

"03.05.21

...

Hans gang virkede upåfaldende og han havde normalt medsving af sine arme.

...

kom SKL gående fra forretningen med en bæreposen i sin højre hånd, og nogle nøgler i sin venstre hånd. Han åbnede venstre bagdør og lagde posen ind på bagsædet, satte sig ind på forsædet og kørte fra stedet.

...

Han steg ud af bilen og åbnede tankdækslet med sin venstre hånd, og satte benzinstudsene i bilen med sin venstre hånd.

...

14. juni 2021

...

gik SKL til en endevæg, hvor han tog en ukendt vare der var flad og på størrelse med et A4 ark. Han gik mod kassen og betalte, og bar varen i sin venstre hånd. Han havde medsving på begge sine arme
imens han gik.

...

kom SKL gående til sin bil. Han bar på varen i sin højre hånd, og havde noget i sin venstre hånd - muligvis bilnøglen. Undervejs til bilen rettede han på sin kasket med sin venstre hånd. Han åbnede førerdøren med sin venstre hånd - med pege- og tommelfinger, satte sig ind, og lukkede døren med venstre hånd igen. Idet han bakkede ud, drejede han på rattet med sin venstre hånd.

...

kom SKL ud fra garagen med en boremaskine i sin venstre hånd. Han bukkede sig ned i 90 grader, og rejste sig bagefter op og monterede et ... tal på muren på huset med boremaskinen i sin venstre hånd. Han benyttede begge hænder ved monteringen, og hænderne var over hovedet på ham i samme højde som øverste del af dørkarmen på hoveddøren. Han bevægede sig tilsyneladende ubeværet. Efter monteringen af ... tallet forsvandt han ind i huset.

...

15. juni 2021

stod SKL foran huset - han var iført kasket, grøn t-shirt og shorts. Han rettede kortvarigt på sin kasket med sin venstre hånd. kørte SKL fra stedet i [bil] som fører af bilen. ... parkerede SKL ved [butik i udlandet]. Han gik ind mod forretningen med almindeligt medsving på sine arme. Gik SKL rundt inde i forretningen skubbende på en indkøbsvogn. Var SKL i færd med at fylde indkøbsvognen med dåsesodavand/øl. Havde SKL læsset ca. 20 "rammer" øl/sodavand på sin indkøbsvogn. Han havde taget to rammer af gangen varesortimentet. kom SKL gående til sin [bil] med en fyldt indkøbsvogn. Han åbnede bagklappen og begyndte ubesværet at fylde dåsesedan/øl ind bag i bilen."

Det fremgår af Retslægerådets udtalelse af 24/6 2022:

"Spørgsmål 10:

Retslægerådet anmodes om at oplyse, hvilken lægelig diagnose skadelidte har fået stillet

[Klageren] har fået stillet diagnosen CRPS, kronisk regionalt smertesyndrom.

Spørgsmål 11:

Retslægerådets anmodes om forklare diagnosens betydning for skadelidtes venstre arm, herunder hvilke symptomer og dermed begrænsninger diagnosen medfører for skadelidtes venstre arm.

CRPS medfører kronisk invaliderende smerter som umuliggøre anvendelse af armen til almindelige og specielt lidt mere styrke krævende funktioner. Oftest 'bæres' armen inde foran kroppen.

Spørgsmål 12:

...

Der henvises herefter til bilag 27-videoptagelser gennemført i perioden 3. mej 2021, 14.-15.juni 2021, samt 27.-28. september 2021.

...

Der spørges herefter, om det er Retslægerådets vurdering, at skadelidte på disse optagelser og stillbilleder udviser manglende evne til at bruge venstre skulder, arm, albue og hånd som følge af de lidelser, som skadelidte angiver i form af:

- *svære smerter i venstre skulder og håndled,*
- *forværring ved aktivitet,*
- *manglende og ophævet funktion af venstre arm,*
- *ophævet bevægelighed i venstre skulder,*
- *nedsat bevægelse i både fingre, håndled, albue og skulder,*
- *tillige smerter fra hejre arm,*
- *smerter fra nakke og ryg,*
- *symptomer i form cf kortluntethed, koncentrations- og hukommelsesproblemer.*

Retslægerådet anmodes om at begrunde sit svar.

Retslægerådet har i sin besvarelse lagt til grund at [klageren] er den ikke-maskerede person i videomaterialet. På de fremsendte optagelse bruger [klageren] venstre arm stort set normalt, det samme gælder højre arm. Smerter er subjektive og kan ikke vurderes ud fra videomaterialet, men der synes ikke at være funktionsbegrænsende smerter, specielt ikke ved omlastning af øl/sodavand. Kortluntethed og hukommelse kan ikke vurderes ud fra videomaterialet. Observationerne er sket 7år efter ulykkestilfældet, således kan der være indtrådt en markant bedring, hvor CRPSen kan være gået næsten i ro, men observationerne matcher ikke tidligere erklæring som er lagt til grund for afgørelsen.

Spørgsmål 13:

Under henvisning til besvarelsen af spørgsmål 12 anmodes Retslægerådet om at redegøre for, om det af skadelidte udviste aktivitetsniveau med venstre skulder, arm og hånd på optagelserne (henvist til spørgsmål 12) er medicinsk foreneligt med de af skadelidte angivne smerter i form af:

...

Nej, der henvises til besvarelsen af spørgsmål 12.

Spørgsmål 14:

Retslægerådet anmodes om på baggrund af de overfor besvarede spørgsmål at redegøre for, om det er Retslægerådets vurdering, at skadelidte med overvejende grad af sandsynlighed har pådraget sig skader ved ulykken den 13. oktober 2014 og som følge heraf lider af et (CRPS,) kompleks

regionalt smertesyndrom i venstre arm med objektive forandringer og subjektive klager medførende en '0-arm' (en venstre arm der ikke kan bruges), samt kognitive symptomer som kortlunethed, koncentrations- og hukommelsesproblemer.

Retslægerådet anmodes om at begrunde sit svar.

Med det aktivitetsniveau som fremgår af videomaterialet, vurderer Retslægerådet det mindre sandsynligt (mindre end 50 %), at [klageren] lider af CRPS. De kognitive klager kan ikke vurderes.

...

Spørgsmål 16:

Under henvisning til sagsøgtets spørgsmål 1 anmodes Retslægerådet om at oplyse, om det er muligt

at behandle og/eller medicinere eller på anden måde smerteafdække skadelidte i en sådan grad og

omfang, at han, de dage skadelidte blev observeret, kan have en mere eller mindre normal funktion af venstre arm, skulder, albue og hænder, som ses på observationsmaterialet som henvist til i spørgsmål 12.

Retslægerådet anmodes om at begrunde sit svar.

Nej, Retslægerådet vurderer, at der ikke vil kunne behandles en manifest CRPS med en 0-arm, således at [klageren] vil kunne udføre de ting han udfører på videoerne. Som anført tidligere kan CRPS' en være klinget af, der henvises til besvarelsen af spørgsmål 12.

...

Spørgsmål 20:

Retslægerådet bedes oplyse, om observationsmaterialet af skadelidtes venstre arm, skulder, albue og hænder kan være udtryk for 'gode og dårlige dage'.

Retslægerådet bedes således oplyse, om det er mere end overvejende sandsynligt (mere end 50%), at smerterne og symptomerne i skadelidtes venstre arm, skulder, albue og hænder kan variere i en sådan grad og omfang, at skadelidte 'den ene dag' kan foretage sig gøremål som det, der fremgår af observationsmaterialet, for så 'den næste dag' at have en nul-arm svarende til den stillede diagnose og dermed begrænsninger af skadelidtes venstre arm, skulder, albue og hænder.

Retslægerådet bedes begrunde deres svar.

Nej, Retslægerådet vurderer det ikke sandsynlig (mindre end 50 %) med så store udsving i [klagerens] gøremål."

Det fremgår af Retslægerådets udtalelse af 1/7 2022:

"Spørgsmål 8:

I forlængelse af spørgsmål 7, bedes Retslægerådet oplyse, om der ud fra en lægefaglig, objektiv vurdering er indikation på, at skadelidte anvender sin venstre arm i højere grad end forklaret?

Retslægerådet henvises til bilag 15.

Retslægerådet bedes begrunde sit svar samt om muligt angive graden af sandsynlighed for at skadelidte anvender sin venstre arm/albue i højere grad en forklaret?

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 2. I bilag 15 beskrives egale omfang på overarm, underarm og handskemål, hvilket taler imod, at venstre arm og hånd ikke anvendes, da der ikke er tydelig muskelatrofi."

Det fremgår af udtalelse af 20/9 2022 fra egen læge:

"Min patient er en ...-årig mand med svær kronisk smertetilstand, udløst af fingertraume tilbage i 2014. Foreligger grad af central sensibilisering med udvidet smerteudbredelse. Har gennemgået højt specialiseret behandling på smertecenter, behov for fast smertestillende medicin dagligt, aktuelt Panodil ÷ Ibuprofen i højeste dosis. I hele forløbet har jeg vurderet en god overensstemmelse mellem de kliniske fund og den tilhørende betydelige funktionsnedsættelse."

Det fremgår af neurologisk speciallægeerklæring af 6/2 2023:

"Resume

Det drejer sig om en ...-årig ... , der i forbindelse med arbejde den 13.10.2014 savede sig i venstre 2. finger medførende 4 cm hudlæsion, der blev sutureret på skadestuen, Efterfølgende infektion i fingeren, og er siden opereret med fjernelse af neuromer dorsalt i fingeren samt med tenolyse. Der har siden tidligt i sygdomsforløbet været en del smerter i fingeren og siden har smertetilstanden bredt sig til at omfatte hele venstre og højre overekstremitet samt ryg og nakke. Tilstanden i forbindelse med speciellægevurdering diagnosticeret som refleksdystrofi og dette i en svær grad medførende, at der ikke var mulighed for genoptagelse af arbejde. Der har uden betydende effekt været behandlet med smertestillende medicin og medicin mod neuropatisk smerte samt forsøgt givet Bisfosfonat infusion. Tilstanden beskrives nu af [klageren] med konstant udtalt smerte, svarende til overekstremiteter (stikkende, prikkende smerter og fornemmelse af, at armene skal eksplodere), smerter i ryg og skuldre samt nakken og ledsagende hukommelses- og koncentrationsbesvær samt søvnproblemer/træthed.

Ved den objektive undersøgelse præsenteres betydeligt nedsat funktion i overekstremiteterne, idet disse kun kan bevæges ca. 20 grader ud fra kroppen og med kun ringe funktion over albue og håndled. Umiddelbart er der ikke indtryk af reel parese svarende til de angivne funktioner. Der er ingen muskelatrofi. Der angives nedsat sensibilitet i hele udstrækningen og omfanget af begge overekstremiteter med angivet langt mest påvirkning af sensibiliteten på venstre side (stik og berøring). Der er fundet normalerefleksforhold i overekstremiteterne. Der afsløres nedsat bevægelighed i columna ved foroverbøjning med finger-gulv-afstand ca. svarende til knæniveau.

Tilsendt observationsmateriale, videoklip, hvoraf fremgår person med uhindret funktion, svarende til håndtering af indkøbte varer, herunder dåseøl og dagligvarer med begge hænder samt uhindret funktion ved håndtering af bil nøgler og åbning af bildøre.

Stillingtagen til specifikke spørgsmål stillet af Arbejdsmarkedets Erhvervssikring:

1: Der synes ikke at være betydende funktionsbegrænsninger for [klageren] i det tilgængelige observationsmateriale.

2: [Klagerens] bevægemønstre i observationsmaterialet er ikke forenelig med tidligere lægelige beskrivelser i form af bl.a. seneste ortopædkirurgiske speciallægeerklæring udfærdiget den 26.08.2019. Således diskrepans mellem i erklæringen beskrevet stort set ingen funktion af armene og det præsterede i observationsmaterialet. Det kan anføres, at i observationsmaterialet bruges også venstre hånd og arm uhindret.

3: [Klagerens] bevægemønster i observationsmaterialet er ikke foreneligt med varigt men på 70% og CRPS.

4: Tilstanden CRPS kan bedres med tiden, og der kan således være indtrådt en bedring siden den seneste ortopædkirurgiske speciallægeerklæring af 26.08.2019. Det bemærkes dog, at [klageren] præsenterer sig d.d. ved undersøgelsen med funktionsnedsættelse med nogenlunde svarende til den tidligere beskrevne speciallægeerklæring.

5: Korterevarende udsving i tilstanden vurderes ikke sandsynlige, men tilstanden kan for CRPS i nogle tilfælde bedres over tid og evt. forsvinde fuldstændigt.

Konklusion

Med hensyn til aktuelle tilstand henvises til ovenstående resume, som angiver tilstanden ved den aktuelle undersøgelse. Der findes diskrepans mellem funktionsniveau præsenteret ved dagens undersøgelse og iht. [klagerens] oplysninger overfor funktionsniveau præsenteret i det tilsendte observationsmateriale. Der er ikke umiddelbart nogen lægelig forklaring på så betydende fluktuationer i funktion som her er præsenteret. Der er ikke nogen konkurrerende forhold for tilstanden.

Diagnose

Kompleks af langvarig og kronisk ikke malign smerte. Diagnosekode DR522E.

Prognose

Det er meget vanskeligt at udtale sig om prognosen for tilstanden, når der er så stor diskrepans som tilfældet er mellem funktionen i observationsmaterialet og det tidligere oplyste og nu præsenterede ved undersøgelsen d.d. Generelt må kompleks langvarigt kronisk smertestilstand dog vurderes som værende en varig tilstand. Fremtidsudsigter i forhold til arbejdsmarkedet er ligeledes vanskelige at vurdere, idet tilstanden som præsenteres i observationsmaterialet tyder på gode muligheder med henblik på tilknytning til arbejdsmarkedet, mens [klagerens] fremstilling af tilstanden og det ved dagens undersøgelse viste vil vanskeliggøre tilknytningen til arbejdsmarkedet."

Det fremgår af forsikringsbetingelserne:

"§ 4. Dækning ved invaliditet/tab af erhvervsevne

Stk. 1. Ret til invalidepension/ præmiefritagelse

Ret til invalidepension og/eller præmiefritagelse har den forsikrede, der på grund af sygdom eller ulykkestilfælde mister sin erhvervsevne således, at erhvervsevnen er nedsat til 1/3 eller derunder af den fulde erhvervsevne. Nedsættelse af erhvervsevnen må dog ikke skyldes for sæt. Nedsættelse af erhvervsevnen, der berettiger til udbetaling af invalidepension og/eller præmiefritagelse, foreligger, når den forsikrede ikke længere skønnes at være i stand til - bedømt under hensyn til hans nuværende tilstand, hans uddannelse og tidligere virksomhed - at tjene mere end 1/3 af, hvad der i samme egn er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, alder og køn."

Nævnet udtaler:

Klageren, som er født i 1970'erne og har en håndværksmæssig uddannelse, var udsat for en arbejdsskade i oktober 2014, hvor han savede sig i en finger på venstre hånd. Klageren blev opereret flere gange og udviklede efterfølgende en nerveskade (refleksdystrofi/CRPS) i venstre arm. Klageren blev tilkendt førtidspension pr. 1/10 2019.

Selskabet har ydet dækning fra 30/6 2015 til 1/8 2023, hvor selskabet har vurderet, at klageren ikke længere er berettiget til ydelser, idet han ikke længere har et erhvervsevnetab på mindst 2/3. Selskabet har pr. samme dato tillige ophævet erhvervsevnetabsforsikringen og fremsat et tilbagebetalingskrav svarende til den samlede værdi af udbetalte ydelser siden 3/5 2021. Selskabet har anført, at klageren har afgivet bevidst urigtige oplysninger om sin erhvervsevne. Selskabet har anført, at arbejdsskadeforsikringsselskabet i 2021 foretog observationer af klageren, og at disse observationer har været forelagt Retslægerådet og en neurologisk speciallæge, som begge har vurderet, at det er en betydelig diskrepans mellem klagerens egen beskrivelse af gener og det observerede funktionsniveau. Selskabet har anført, at klageren har oplyst, at han stort set ingen funktion har i begge arme, og at han maksimalt kan køre bil i 15 minutter, men at han i observationsmaterialet ses anvende begge arme uden problemer, at han er i stand til at løfte tunge byrder, og at han er i stand til at køre i bil til udlandet.

Klageren har anført, at observationerne ikke giver et retvisende billede af hans helbredstilstand, idet det er øjebliksbilleder, som ikke viser, hvor meget smertestillende, han har taget, og hvordan han havde det efterfølgende. Klageren har anført, at han på grund af smerter må hvile 2-3 gange om dagen. Klageren har anført, at "det kan simpelthen ikke passe at en jurist og lægefaglig råd ved hvordan jeg har det..... Jeg har ikke fået det bedre og jeg kommer aldrig tilbage på arbejdsmarkedet igen ... og min læge siger det samme".

Det fremgår af funktionsskema af 10/2 2021, at klageren har oplyst, at han er fuldstændig uarbejdsdygtig, og at han aldrig regner med at genvinde erhvervsevne. Klageren har oplyst, at han kan gå i 15 minutter, sidde i 5 minutter, stå i 15 minutter og køre bil i 15 minutter. Klageren har oplyst, at han ikke kan strække armene over hovedet, at han ikke kan strække armene ud fra kroppen, at han kan løfte 2-3 kilo, at han ikke kan udføre daglig rengøring, at han kun kan lave små indkøb af madvarer, og at tandbørstning og hårvask er ekstremt hårdt for armene. Klageren har anført, at han har konstante gener, at han ikke kan bruge sine arme, og at han har stærke konstante smerter, at han aldrig har gode dage, at hans helbredstilstand er uforandret, og at han ikke tager fast medicin.

Det fremgår af Retslægerådets udtalelse af 24/6 2022: "På de fremsendte optagelse bruger [klageren] venstre arm stort set normalt, det samme gælder højre arm. Smerter er subjektive og kan ikke vurderes ud fra videomaterialet, men der synes ikke at være funktionsbegrænsende smerter, specielt ikke ved omlastning af øl/sodavand. ... Observationerne er sket 7 år efter ulykkestilfældet, således kan der være indtrådt en markant bedring, hvor CRPSen kan være gået næsten i ro, men observationerne matcher ikke tidligere erklæring som er lagt til grund for afgørelsen. ... Med det aktivitetsniveau som fremgår af videomaterialet, vurderer Retslægerådet det mindre sandsynligt (mindre end 50 %), at [klageren] lider af CRPS. De kognitive klager kan ikke vurderes. ... Nej, Retslægerådet vurderer, at der ikke vil kunne behandles en manifest CRPS med en 0-arm, således at [klageren] vil kunne udføre de ting han udfører på videoerne. ... Retslægerådet bedes oplyse, om observationsmaterialet af skadelidtes venstre arm, skulder, albue og hænder kan være udtryk for 'gode og dårlige dage' ... : Nej, Retslægerådet vurderer det ikke sandsynlig (mindre end 50 %) med så store udsving i [klagerens] gøremål".

Det fremgår af Retslægerådets udtalelse af 1/7 2022: "I bilag 15 beskrives egale omfang på overarm, underarm og handskemål, hvilket taler imod, at venstre arm og hånd ikke anvendes, da der ikke er tydelig muskelatrofi".

Det fremgår af udtalelse af 20/9 2022 fra egen læge: "Min patient er en ...-årig mand med svær kronisk smertetilstand, udløst af fingertraume tilbage i 2014. Foreligger grad af central sensibilisering med udvidet smerteudbredelse. Har gennemgået højt specialiseret behandling på smertecenter, behov for fast smertestillende medicin dagligt, aktuelt Panodil ÷ Ibuprofen i højeste dosis. I hele forløbet har jeg vurderet en god overensstemmelse mellem de kliniske fund og den tilhørende betydelige funktionsnedsættelse".

Det fremgår af neurologisk speciallægeerklæring af 6/2 2023: "Der synes ikke at være betydelige funktionsbegrænsninger for [klageren] i det tilgængelige observationsmateriale. ... [Klagerens] bevægemønstre i observationsmaterialet er ikke forenelig med tidligere lægelige beskrivelser i form af bl.a. seneste ortopædkirurgiske speciallægeerklæring udfærdiget den 26.08.2019. Således diskrepans mellem i erklæringen beskrevet stort set ingen funktion af armene og det præsterede i observationsmaterialet. Det kan anføres, at i observationsmaterialet bruges også venstre hånd og arm uhindret. ... [Klagerens] bevægemønstre i observationsmaterialet er ikke foreneligt med varigt men på 70% og CRPS. ... Konklusion: Med hensyn til aktuelle tilstand henvises til ovenstående resume, som angiver tilstanden ved den aktuelle undersøgelse. Der findes diskrepans mellem funktionsniveau præsenteret ved dagens undersøgelse og iht. [klagerens] oplysninger overfor funktionsniveau præsteret i det tilsendte observationsmateriale. Der er ikke umiddelbart nogen lægelig forklaring på så betydelige fluktuationer i funktion som her er præsenteret. Der er ikke nogen konkurrerende forhold for tilstanden. ... Prognose: Det er meget vanskeligt at udtale sig om prognosen for tilstanden, når der er så stor diskrepans som tilfældet er mellem funktionen i observationsmaterialet og det tidligere oplyste og nu præsenterede ved undersøgelsen d.d. Generelt må kompleks langvarigt kronisk smertetilstand dog vurderes som værende en varig tilstand. Fremtidsudsigter i forhold til arbejdsmarkedet er ligeledes vanskelige at vurdere, idet tilstanden som præsenteres i observationsmaterialet tyder på gode muligheder med henblik på tilknytning til arbejdsmarkedet, mens [klagerens] fremstilling af tilstanden og det ved dagens undersøgelse viste vil vanskeliggøre tilknytningen til arbejdsmarkedet".

Erhvervsevnetab

Selskabet har i mere end 8 år ydet klageren dækning ved tab af erhvervsevne. Selskabet har ikke sandsynliggjort, at selskabets oprindelige afgørelse byggede på alt for lempelige vurderinger af klageren og således har haft kulancemæssigt præg. Nævnet finder, at selskabet i en sådan situation skal bevise, at der er indtruffet en sådan bedring i klagerens forhold, som fører til, at han ikke længere har det hidtidige dækningsberettigende erhvervsevnetab.

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at selskabet har bevist, at der er indtrådt en sådan bedring af klagerens helbredsmæssige tilstand, at han efter den 3/5 2021, hvor observationerne startede, ikke længere har et generelt erhvervsevnetab på mindst 2/3.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at der er betydelige uoverensstemmelser mellem det fremlagte observationsrapport og klagerens oplysninger om sine gener og sit funktionsniveau, idet det i observationsrapporten beskrives, at klageren anvender venstre arm og hånd uden synlig begrænsning eller smertepåvirkning, og at hvor klageren blandt andet udfører håndværksmæssigt arbejde med venstre arm og er i stand til at læsse 20 rammer med øl/sodavand ned i en indkøbsvogn og herefter ind i et bagagerum.

Nævnet har også lagt vægt på udtalelserne fra Retslægerådet og den neurologiske speciallægeerklæring af 6/2 2023, hvori det beskrives en betydelig diskrepans mellem klagerens subjektive angivelser af gener og funktionsniveau og det observerede funktionsniveau. Nævnet bemærker, at Retslægerådet har anført, at der er mindre end 50 % sandsynlighed for, at klageren lider af CRPS, at der ikke er sandsynligt, at det observerede funktionsniveau kan skyldes medicinering, og at det ikke er sandsynligt, at der er tale om "gode" og "dårlige" dage.

Nævnet har også lagt vægt på, at det fremgår af de lægelige akter, at der ikke kan konstateret muskelatrofi, hvilket – efter nævnets opfattelse – ikke stemmer overens med en mangeårig svær nedsættelse af funktionsniveauet i venstre arm.

Ophævelse af forsikringsdækninger/illoyal adfærd

Nævnet har ved tidligere kendelser accepteret, at der i særlige tilfælde kan ske en fremadrettet ophævelse af en forsikringstagers forsikring, som dækker erhvervsevnetab. Nævnet har udtalt, at en sådan ophævelse af forsikringsdækningen med henvisning til, at forsikringstageren har handlet illoyalt og har tilsidesat sine kontraktlige forpligtelser, kræver en vis grovhed i den udviste adfærd, ligesom der må stilles betydelige krav i bevismæssig henseende. Nævnet henviser til sine afgørelser i sagerne 92901 og 94121.

Nævnets finder, at klagerens adfærd er af en sådan grovhed, at selskabet med henvisning til, at klageren har handlet groft illoyalt i forhold til sine kontraktlige forpligtelser, er berettiget til at ophæve klagerens erhvervsevnetabsforsikring.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at der er betydelige uoverensstemmelser mellem klagerens besvarelse af funktionsskema og det fremlagte observationsmateriale, som viser, at klagerens generelle funktionsniveau er væsentlig bedre, end hvad der må antages på baggrund af hans oplysninger i de udfyldte funktionsskemaer og erklæringer.

Tilbagebetalingskrav

Selskabet har fremsat et tilbagebetalingskrav svarende til den samlede værdi af udbetalte ydelser og præmiefritagelse siden den 3/5 2021, hvor observationerne startede. Det følger af almindelige forsikringsretlige principper, at et selskab, der har udbetalt erstatning, hvor selskabet ikke har været forpligtet til det, som hovedregel kan kræve den udbetalte erstatning tilbagebetalt. Dette udgangspunkt kan fraviges efter princippet om *condictio indebiti*, hvis modtageren har været i god tro om sin berettigelse til beløbet, og det må antages, at det udbetalte er gået til underhold.

Da klageren i funktionsskema af 10/2 2021 har afgivet oplysninger, som på baggrund af observationsmateriale ikke er retvisende, idet nævnet lægger til grund, at klagerens helbredsmæssige tilstand ikke kan have ændret sig markant frem til den 3/5 2021, hvor observationerne startede, kan nævnet ikke kritisere, at selskabet har krævet tilbagebetaling af udbetalte ydelser og præmiefritagelse for perioden fra den 3/5 2021 og frem.

Ankenævnet *for* Forsikring

24.

100578

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'P. Thønnings', written in a cursive style.

Peter Thønnings